

ОБҐРУНТУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ РЕГІОНУ

О.А. Демидов, Є.М. Глєбов

Черкаський державний технологічний університет

У статті розглядаються роль інвестицій в економіці країни, проблеми інвестиційної привабливості регіонів, етапи прогнозування інвестиційного клімату. Запропоновано алгоритм реалізації концепції оцінки і зростання інвестиційної привабливості регіону.

Удосконалювання середовища інвестування є першочерговим завданням як на державному рівні, так і на регіональному. Ефективність функціонування всієї регіональної економіки залежить від активності інвестиційних процесів, оптимальності сполучення фінансово-інвестиційних ресурсів і максимального використання потенціалу інвестицій. Передумовою успішного вирішення цих задач є формування привабливого інвестиційного клімату в регіоні.

Дослідженнями інвестиційної привабливості регіонів України, можливостей залучення капіталу в регіони в різні часи займалися провідні вчені-економісти І. Бланк, Б. Данилишин, М. Долішній, С. Дорогунцов, В. Куценко, Л. Чернюк, М. Фащевський та ін.

Інвестиційним кліматом визначається сукупність нормативно-правових, соціальних, економічних і екологічних умов, що визначають тип і динаміку інвестиційного процесу [1].

Для того, щоб розкрити сутність даного поняття слід визначити сутність інвестицій. Інвестиції – це витрати грошових коштів, частина доходу, яка використовується не на поточне споживання, а на відтворення всього суспільного й індивідуального капіталу, кінцевою метою яких є отримання більш високих доходів і соціального ефекту в майбутньому [3].

Стосовно регіону, то слід визначити суть поняття „інвестиційний потенціал” – це сукупність ресурсів, віднесених до інвестиційних за критерієм можливого їх вкладання в статутний капітал фірми, що становить ту частину накопиченого капіталу, яка подана на інвестиційному ринку в формі потенціального інвестиційного попиту, що має здатність перетворюватися на реальний інвестиційний попит, забезпечувати відтворення капіталу.

В Україні використовується дуже обмежена кількість способів і шляхів залучення іноземних інвестицій. Передумовою зовнішніх надходжень є досягнення в країні певної макроекономічної стабільності та зростання виробництва.

Для досягнення економічного зростання і стабілізації економіки регіонів України, слід активізувати дію всіх важелів економічного регулювання інвестиційної діяльності, яка передбачає:

- суворе дотримання визначених пріоритетів у розвитку економіки в сучасний період;

- наявність розгорнутих планів напрямів розвитку інвестиційної діяльності і механізму публічного контролю за їх виконанням; створенням умов та правових засад для збільшення обсягів іноземних інвестицій з орієнтацією на формування не лише портфельних, а й прямих інвестицій, які є реальними капіталовкладеннями у підприємства та галузі регіону;

- запровадження персональної відповідальності урядових інстанцій за строки і напрями використання іноземних інвестицій, а також широке інформування про це громадськості;

- вирішення питання про надання підприємствам з іноземними інвестиціями, які мають статус юридичної особи України, права власності на земельну ділянку, на якій розміщуються об'єкти інвестування;

- спрощення процедури участі іноземних інвесторів у процесі приватизації державного майна;

- зменшення податкового тягаря як власних, так і іноземних інвесторів;

- вирішення питання про невизнання капітальним доходом і не оподаткування збільшення балансової вартості основних засобів, що її отримано від застосування коефіцієнта від індексації;

- активізація кредитної політики, розвиток практики надання гарантій під іноземні кредити не лише урядом чи НБУ, а й комерційними банками;

- удосконалення митної політики щодо власних товаровиробників як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках;

- наявність достовірної, неупередженої та всебічної інформації про пріоритети у розвитку національної економіки, діяльність уряду [3].

Важливим завданням держави у процесі реалізації політики щодо інвестиційної діяльності є прогнозування інвестиційного клімату. Важлива особливість сучасного інвестиційного клімату України – це істотна диференціація регіональних факторів і умов, що визначають ефективність і надійність інвестування. Інвестиційна привабливість України формується під впливом моделі економічних перетворень:

- різкого обмеження можливості державного прямого інвестування;
- істотного зростання міжрегіональної і міжгалузевої мобільності капіталів;
- посилення конкуренції регіонів і галузей у боротьбі за бюджетні інвестиції;
- зростання кількості проблемних депресивних регіонів, які не є привабливими для приватного капіталу [2].

Необхідно розробити концепцію інвестиційної привабливості регіону (ІПР) з метою орієнтації потенційних інвесторів у рівні сприятливості інвестиційної сфери і підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю регіону.

Розробка концепції повинна здійснюватися з врахуванням наступних методологічних вимог:

- мета і форми інвестування (пряме, портфельне, інше) визначають вибір рівня (країна, регіон, галузь, підприємство), показників і критеріїв оцінки інвестиційної привабливості;
- інвестиційна привабливість об'єкта більш низького рівня (наприклад підприємств), акумулює привабливість всіх більш високих рівнів (країна, регіон, галузь і т.д.);
- середовище інвестування – динамічна система, що функціонує під впливом сукупності факторів, що стимулюють її розвиток;
- ІПР складається з двох взаємозалежних підсистем: інвестиційної ємності та інвестиційного ризику;
- дослідження кожної підсистеми ІПР необхідно проводити на двох рівнях: оціночно-рейтинговому і прогнозно-управлінському;
- проблеми поліпшення ІПР повинні вирішуватися одночасно із розширенням інвестиційної ємності і зниженням ризиків вкладення капіталу.

Метою концепції є розробка і реалізація напрямів оцінки і зростання ІПР. Сукупність задач, поставлених для досягнення поставленої мети, та алгоритм реалізації концепції представлені на рис. 1.

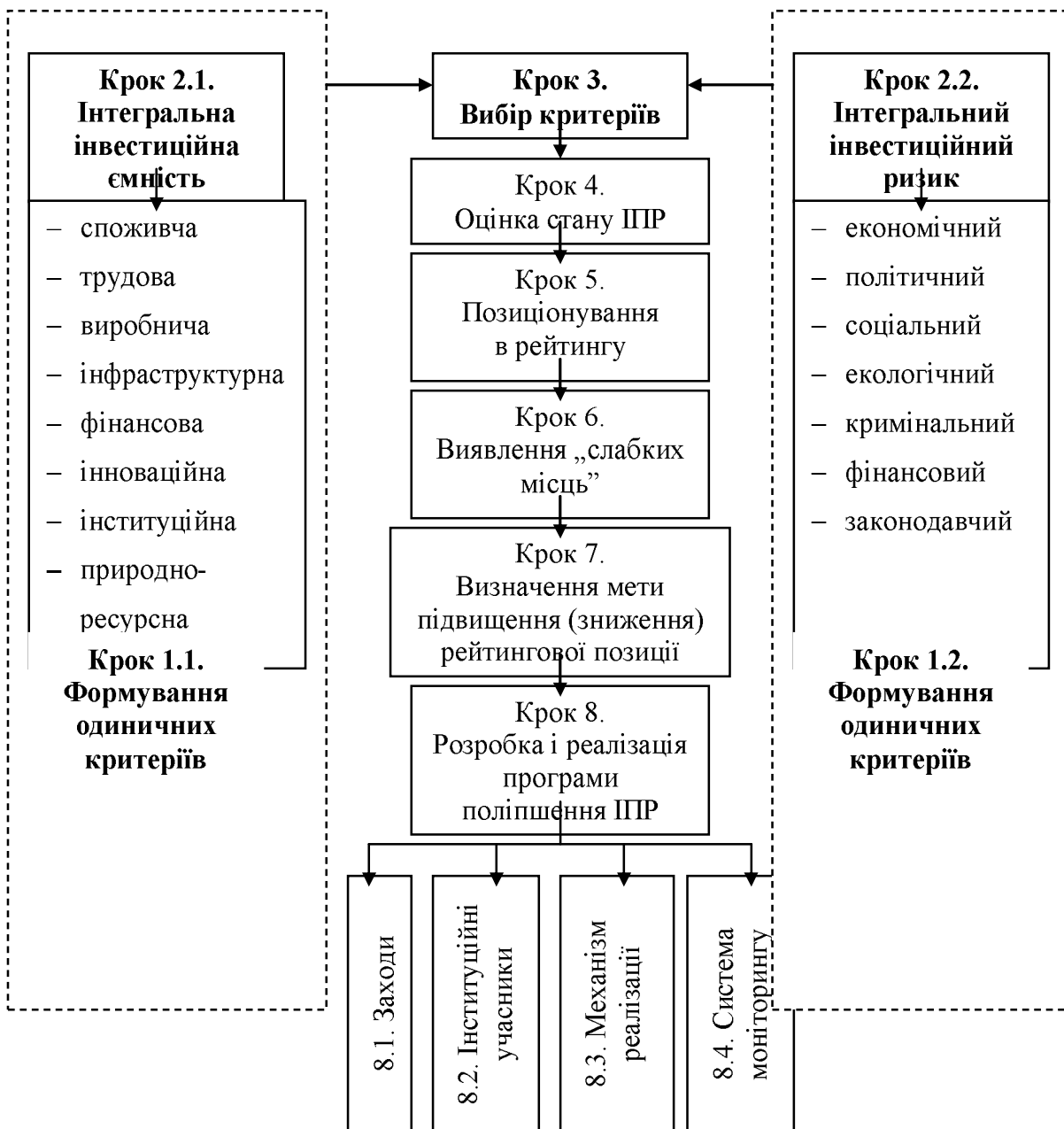

Рис. 1. Алгоритм реалізації концепції оцінки і зростання інвестиційної привабливості регіону

На Україні близько 60-70 % керівників на перше місце серед негативних факторів, які впливають на інвестиційний клімат, поставили економічну і політичну ситуацію в країні, на наступні –

стан власних фінансових засобів; високі інвестиційні ризики і нормативно-законодавчу базу, що регламентує інвестиційну діяльність [4].

Отже, оцінка інвестиційної привабливості регіонів країни відкриває нові можливості для регіональної диверсифікації вітчизняних і зарубіжних інвесторів, підвищує гарантію ефективності інвестиційної діяльності.

Поряд з більш обґрунтованою регіональною диверсифікацією інвестиційної діяльності в нинішніх умовах така оцінка дає можливість:

- розробляти інвестиційну стратегію великих компаній і фірм на тривалу перспективу;
- пов'язувати стратегію з потенціалом регіональних споживчих ринків і ринків чинників виробництва;
- враховувати можливий період реалізації інвестиційних проектів у окремих регіонах, виходячи з рівня розвитку їхньої інвестиційної інфраструктури.

У кінцевому підсумку це сприятиме підвищенню ефективності інвестиційної діяльності в країні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Інноваційна стратегія українських реформ / Гальчинський А.С., Геєць В.М., Кінах А.К., Семиноженко В.П. – К.: Знання України, 2002. – 326 с.
2. Пересада А.А. Інвестиційний процес в Україні. – К.: Лібра, 1998. – 392 с.
3. Стеченко Д.М. Інноваційні форми регіонального розвитку: Навч. посіб. – Вища шк., 2002. – 254 с.
4. www.rdexpert.ru